

Høring av verneplan for skog

Forslag til utvidelse av Skitnebufjellet naturreservat til Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat i Notodden kommune

Kalkrik storvokst furuskog med død ved. Foto: Sigve Reiso

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Oktober 2022

Innhold	side
1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Hjemmelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanens omfang.....	14
6. Faktaark.....	15
7. Forslag til verneforskrift.....	19

Vernekart er lagt ved høringen som eget vedlegg.

1. Bakgrunn

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sender med dette på høring forslag om utvidelse av Skitnebufjellet naturreservat i Notodden kommune, som ble vedtatt i desember 2021.

Utvidelsesarealene grenser inn mot eksisterende Skitnebufjellet naturreservat og det nye reservatet vil få navnet Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat.

Bakgrunnen for forslaget er tilbud fra grunneierne i området om frivillig vern av skog. Det er kommet inn tilbud om vern av ytterligere areal i flere omganger, som vil utgjøre et storområde. Tilbudet som omfatter eiendommene gnr./bnr. 125/3, 125/4, 125/18, 125/48, 127/19 og 128/1 kom inn 26. mars 2021 gjennom Norges Skogeierforbund. Det forelå fra tidligere et tilbud på to eiendommer som ligger arealmessig adskilt og øst for eksisterende Skitnebufjellet NR. Det vestre området som omfatter Niveliåsen inkluderes i verneforslaget Skitnebufjellet, utvidelse, inkl. Niveliåsen. Tilbudet gjelder eiendom gnr./bnr. 129/1 som kom inn 27. august 2020 gjennom Norges Skogeierforbund.

Det er etter oppstartsmeldingen kommet inn ytterlige tilbud om utvidelsesareal. I samråd med Miljødirektoratet ble det sendt ut ny oppstartsmelding som inkluderer disse arealene. Storområdet får etter det navnet Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat. To av utvidelsesarealene ligger i den nordlige delen av verneforslaget som omfatter deler av bekkekløfta Raua og Tørrbekkdalen. Tilbudet gjelder eiendommene gnr./bnr. 125/2 og 125/49 som kom inn 29. mars 2022 gjennom AT Skog. De to andre utvidelsesarealene ligger i den sørlige delen og omfatter Hågåbekkdalen og Kopslandåsen. Tilbudene omfatter eiendommene gnr./bnr. 127/1, 127/3 og 127/4. Et mulig tilbud fra gnr./bnr. 127/1 ble varslet allerede i 2020, men grunneier ønsket først tilbud på erstatningssum fra Miljødirektoratet før vedkommende bestemte seg for å sende inn tilbud. Erstatningstilbudet fra staten ble gitt i månedsskiftet november/desember 2021. Grunneieren fikk frist til å svare på statens tilbud innen 15. januar 2022. Formelt tilbud kom deretter inn 14. februar 2022. Tilbud fra eiendommene gnr./bnr. 127/3 og 127/4 kom inn 4. april 2022, begge gjennom AT Skog.

Det er gjort registreringer av naturverdier i store deler av verneforslaget i 2018 og 2021. For eiendommene 128/1, 128/2 og store deler av 127/19 foreligger det ingen naturfaglig kartlegging, men det er etter oppdrag fra Statsforvalteren foretatt en befaring av biolog. Artsfunn fra denne befarings samt tidligere registreringer er tilgjengelige i Artskart. Vi anser kunnskapen om miljøverdier for tilbudsområdene som tilstrekkelig for å dokumentere verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne Statsforvalteren tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Statsforvalteren forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som blir

oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneiernes representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfold-loven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingsiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingsiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang

Formell start på verneplanarbeidet for Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat ble meldt 29. oktober 2021 med navnet Skitnebufjellet, utvidelse, inkl. Niveliåsen, og frist for innspill var 15. desember. På senhøsten i 2021 kom det inn tilbud om ytterligere utvidelsesarealer. Det var derfor nødvendig med en ny oppstartsmelding som inkluderte disse utvidelsesarealene. I samråd med Miljødirektoratet fikk den nye oppstartsmeldingen en kortere frist en normalt. Ny oppstartsmelding ble sendt 26. april 2022 med navnet Skitnebufjellet og Kopslandåsen og frist for innspill var 16. mai 2022. Det kom inn følgende

merknader til oppstartsmeldingene for Skitnebufjellet, utvidelse, inkl. Nivelåsåsen og for Kopslandåsen og Skitnebufjellet:

Uttalelser til oppstartsmelding for Skitnebufjellet, utvidelse, inkl. Nivelåsåsen, sendt ut 29.10.21:

Bane NOR (brev datert 02.11.2021) uttaler følgende:

«Områdene som skal vernes ligger langt fra jernbane. Bane NOR har ingen merknader.»

Språkrådet (brev datert 17.11.2021) uttaler følgende:

«Ingen merknader. Namnet høver på det foreslåtte verneområdet, og Skitnebufjellet er vedtatt skrivemåte for naturnamnet.»

Landbruksdirektoratet (brev datert 24.11.2021) uttaler følgende:

«Vi viser til dykkar brev av 29.10.2021 med melding om oppstart av prosess for verneplan for 28 område i 11 kommunar.

Som instans for høyringa av forslag til oppretting av nye naturreservat, ønsker vi å gi nokre generelle innspel til verneprosessen.

Grundig beskriving av området

Av høyringsdokumenta må det komme tydeleg fram om og i tilfelle korleis det aktuelle området blir nytta til landbruksformål. Dersom det er landbruksinteresser i området som ikkje blir tatt omsyn til i utkast til forskrift, ber vi om at det blir grunngjeve i høyringsdokumenta.

Typiske landbruksinteresser kan vere (lista er ikkje uttømmende):

- o Skogsbilveg som er naudsynt for skogbruk på tilgrensande areal
- o Traktorveg i samband med jordbruk
- o Støl/seterområde
- o Beite
- o Reindrift

Utforming av forskrift

Dersom det går vegar/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvaltaren vurdere om det kan bli gitt føresegn om merking, rydding og vedlikehald av desse. Det bør bli lagt til rette for drift og vedlikehald av eventuelle støl-/seterområde og bli opna for andre tekniske tiltak som bidreg til ein landbruksmessig utnytting av området. Dersom slike tiltak ikkje er ønskeleg innanfor verneområdet, må det bli gitt ei fagleg grunngjeving for dette i høyringsdokumenta.

Beite vil vere aktuelt i mange område som blir foreslått verna som naturreservat. Det bør difor bli vurdert om forskrifta kan opne for dette. Viss ikkje, må det bli gjort greie for kvifor i høyringsdokumenta. Dersom det blir opna for beiting i området bør det også bli utarbeida føresegn for utsetting av saltsteinar og oppføring/vedlikehald av gjerde og sankekeveer.

For alle tiltaka over må det bli vurdert om det kan bli gitt føresegn om motorferdsel i samband med tiltaka. Det bør bli gitt generelt unntak frå føresegna om ferdsel i samband med uttransportering av sjuke og skadde bufe.

Vi går ut frå at Statsforvaltaren sin landbruks- og reindrifsfaglige kompetanse blir

involvert i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltninga i arbeidet.»

Forsvarsbygg (brev datert 07.12.21) uttaler følgende:

«Vi ser foreløpig ingen konflikter med det foreslåtte verneområdet. Vi ber likevel om at de tek naudsynte unntak for militær operativ verksemd inn i forskrift til verneplanen. Vi ber og om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy vert tatt med i forskrift, for å ivareta omsynet til militær luftoperativ verksemd. Vi har ingen ytterligere merknader til verneframlegget nå.»

BirdLife Norge avdeling Telemark (brev datert 14.12.21) uttaler følgende:

«Kartlegging av fuglelivet i foreslåtte verneområder

Vi er opptatt av at kartleggingsprosessen frem til endelig vern av skogsområder må inkludere kartlegging av fuglelivet i de aktuelle områdene. En gjennomgang av tidspunktene for kartleggingene av de aktuelle områdene i denne saken viser at et klart flertall skjer fra september til november. Noen få i august og én i juli. Flere arter av trekkfugl har allerede dratt fra landet i september. På sensommeren og høsten er det i tillegg mange fuglearter som ikke gjør så mye av seg eller til og med har flyttet seg ut av hekkeområdene, og disse kartlegges dermed best på sen vinteren eller våren.

Et eksempel for å vise mangelfull kartlegging av fugl er rapporten fra Modalen i Tokke kommune. I løpet av 7 feltdager så var det enten ingen fuglearter som ble observert eller ingen som var viktige nok til å bli nevnt.

Et annet aspekt er at når man har feltarbeid for å påvise en del av de andre artsgruppene, så som lav, sopp, karplanter og biller, så krever dette så stor oppmerksomhet at det ofte kan bli vanskelig å få med seg det fuglelivet som må være i området med mindre man har dedikert personell til stede.

Om frivillig vern av skog

Sett bort i fra mangelfull kartlegging av fugleliv er BirdLife Telemark positive til frivillig vern av skog. Men det betyr ikke automatisk at alle områdene som blir foreslått for vern er like godt egnet til dette vernet.

Det er viktig at de områdene blir satt av til frivillig vern er av en slik verdi at det føles viktig å verne områdene. Når det er et mål at 10% av skogen i landet vårt skal vernes så er det viktig at skogen har stor nok verdi til å forsvare et vern, og at resurser ikke går med på vern av områder som er av lav verdi for biologisk mangfold.

Ettersom grunneiere får kompensasjon for å avgi et område til frivillig vern samt at det finnes begrensede midler til dette, så bør man også være tilbakeholdende med å verne områder uten så store verneverdier.

Forslag i forbindelse med verneplanarbeidet

BirdLife Telemark foreslår at de områdene som kun har lokal verneverdi (område 3, 5, 8, 9, 21 og 25 går ut av planene for frivillig vern og at de midlene som skulle blitt brukt til dette heller brukes ved en annen anledning når man får tilbud om områder som har høyere verneverdi.

Videre foreslår vi at områdene som har regional verneverdi blir fredet. Først og fremst innenfor de områdene som kartleggerne har vurdert som verneverdig, men i tillegg at man også tillater at et område rundt blir vernet som en fornuftig buffersone for de verneverdige områdene. Dette gjelder områdene; 2, 10, 11, 12, 14, 20, 22, 23 og 27. Samtlige av de foreslåtte områder som har nasjonal eller internasjonal verneverdi bør bli vernet innenfor de

rammene som er lagt.

Optimalt sett bør vern også på sikt innebære redusert omfang av jakt, spesielt på rødlistede arter.»

Naturvernforbundet i Midt-Telemark (brev datert 15.12.21) uttaler følgende:

«Generell kommentar til verneplanarbeidet

Naturvernforbundet i Midt-Telemark (NVMT) viser til invitasjon om å komme med uttale til Statsforvaltarens verneplanarbeid for 28 skogområde i Telemark. NVMT har i høve til skogområda lokalisert i Midt-Telemark-regionen lagt merke til at nokre av verneforslaga som nå ligg ute, viker i påfallande grad frå fagbiologars egne verneforslag. Generelt er tendensen at fagbiologanes arronderingar er meir restriktive enn tilbydars, og i enkelte tilfelle betydeleg meir restriktive. NVMT vil nytte høvet til kommentere at det er to problem Statsforvaltaren må leggje vekt på i vernearbeidet framover: 1) Me er bekymra for at verneprosenten for Telemark på sikt kan fyllast i for stor grad opp av skog med liten eller ingen verneverdi, og 2) at vern av skogområde bestående av ungskog og hogstflater også vil kunne svekke publikums tillit til at myndigheitenes vernearbeid fagleg sett er forsvarleg. Under vil me kommentere to av dei føreslåtte verneforslaga spesielt, begge lokalisert i Nome kommune.

.....

Avsluttande merknader

Naturvernforbundet i Midt-Telemark meiner at fleire interessante og viktige område i denne prosessen er blitt føreslåtte for vern, men me ser også med ei viss bekymring på tendensen til å inkludere større areal med liten eller ingen verneverdi i dei ulike forslaga. Tilfella me har valt å kommentere ovanfor skil seg spesielt ut, og da i ein slik grad at Statsforvaltaren etter vår meining bør gjera vernesonene for desse to lokalitetane meir restriktive og meir i samsvar med fagbiologanes vurderingar.»

Statnett (brev datert 16.12.21) uttaler følgende:

«Det vises til melding om oppstart av verneplanprosess - Frivillig skogvern på privat grunn - 28 områder i Telemark. Statnett har ikke transmisjonsnettanlegg som blir berørt av planene og har derfor ingen merknader.»

Direktoratet for mineralforvaltning (brev datert 20.12.21) skriver at deres sektorområde ikke er berørt, og har ingen merknader.

Norges vassdrags- og energidirektorat (brev datert 16.03.22, 3 mnd. etter utløpt frist) uttaler følgende:

«Vi viser til melding om start av verneplanprosess for nye områder for frivillig vern av skog i kommunene Drangedal, Fyresdal, Hjartdal, Kviteseid, Midt-Telemark, Nome, Notodden, Porsgrunn, Seljord, Tinn og Tokke.

NVE har sett gjennom oppstartsmeldingen for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m.

.....

▪ I områdene Sannesnåsa, Finndalstveit-Finndølajuvet, Kleppefjell, utvidelse, Tårånli, Hyttedokkåsen, Skitnebufjellet, utvidelse, inkl. Nivelåsen, Svartejuv-Vestfjellet og

Modalen er det ulike energi- og vassdragsinteresser i forbindelse med reguleringsmagasin og kraftverk. Nærmere kommentarer om områdene står beskrevet videre i dette dokumentet.

- NVE ber om at alle berørte parter blir inkludert i adresselisten. Dette gjelder områdekonsesjonærer, netteiere, magasinregulanter, kraftselskapseiere, grunneiere m.m. Dette er for at de skal få muligheten til å uttale seg om hvorvidt vern påvirker eksisterende eller fremtidige planer. NVE kan ikke se at brukseierforeningene i de aktuelle kommunene er på høringslisten, dvs. Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB) og Arendals Vasdrags Brugseierforening (AVB).
- Skagerak Kraft AS har uttalt seg og vil bemerke at det er viktig at denne type saker underlegges grundige saksbehandlingsprosesser og at alle involverte interessenter gis anledning til å uttale seg. AVB har blitt informert om vern av Skagerak Kraft AS og har uttalt seg. NVE støtter opp under Skagerak Kraft AS sin uttalelse og ber statsforvalteren ta uttalelsen til følge.
- Statnett har uttalt seg ifb. oppstartsmeldingen og informerer at de ikke har transmisjonsnettanlegg som blir berørt av planene og har derfor ingen merknader.

▪ **Nettanlegg**

NVE gjør oppmerksom på at Telemark Energi AS (tidligere Midt-Telemark Energi AS), DE Nett AS (tidligere Drangedal Everk AS), Vest-Telemark Kraftlag Nett AS (tidligere Vest-Telemark Kraftlag AS), Lede AS (tidligere Skagerak Nett AS), Everket AS (tidligere Notodden Energi Nett AS) og Stannum AS (tidligere Tinn Energi Nett AS) har områdekonsesjon i de ulike verneområdene. Vi oppfordrer nettselskapene til å uttale seg om verneforslaget kommer i konflikt med eksisterende eller fremtidige prosjekter. NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. Det er spesielt viktig at områdekonsesjonærene og netteierne uttaler seg om aktuelle planer. NVE ber nettselskapene til å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

For at selskapene skal ha mulighet til å uttale seg videre i prosessen, ber vi om at de inkluderes i høringslisten. Som følge av lovkrav fra NVE har flere av nettselskapene endret navn. Det er viktig at riktig selskap med riktig navn blir inkludert i høringslisten.

.....

▪ **Reguleringsmagasin**

Så langt NVE kjenner til er det reguleringsmagasin som ligger nært eller grenser til områdene Sannesnåsa, Finndalstveit-Finndølajuvet, Hyttedokkåsen, Modalen og Skitnebufjellet, utvidelse, inkl. Niveliåsen.

NVE ber statsforvalteren ta kontakt med regulant/tiltakshaver av magasinene slik at de får mulighet til å uttale seg om hvorvidt de foreslåtte verneområdene kommer i konflikt med drift av reguleringsmagasin, konsesjonsbestemmelser, om erstatninger gitt tidligere til grunneiere og vurdere hvorvidt det er aktuelt med heving av høyeste regulerte vannstand (HRV) i fremtiden. Vi ber selskapene og regulanter å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

Vi gjør oppmerksom på at vern ned til høyeste regulerte vannstand (HRV) vil begrense muligheter for økning av HRV i fremtiden. Når verneområdet grenser med

reguleringsmagasin kan det skje at regulanten er pålagt eller har behov for rydde i kantsonen over HRV, neddemt område og elven nedstrøms.

NVE vurderer det som nødvendig at konsesjonsbestemmelser blir ivaretatt. Når verneområde omfatter eller grenser med regulerte vassdrag er bestemmelsene om rydding ifb. flomsikring standard i konsesjonsvilkår. Verneforskriften må ha bestemmelser som sikrer nødvendig hogst og rydding ifb. regulering og varierende flomvannstander, samt dispensasjon for motorisert transport i forbindelse med dette. Som et eksempel på hvordan slike bestemmelser kan ivaretas viser vi til §4j, 6h og 7r i forskrift om vern av Dokkajuvet naturreservat, Nordre Land kommune. <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2021-03-19-793>. Et annet eksempel er forskrift om vern av Skåbudalen naturreservat, Nord-Fron kommune <https://lovdata.no/dokument/LTII/forskrift/2020-12-11-2697>.

I forbindelse med flere tidligere verneforslag som grenser til HRV, for eksempel Sandvik naturreservat i Fyresdal kommune, har NVE opplevd at grunneierne ble kompensert opptil en meter over HRV for erosjon, nødvendig hogst og rydding i forbindelse med reguleringen og varierende flomvannstander. Vi oppfordrer statsforvalteren å be skogeieren(e) til Raunberget og Høkleberget om å opplyse om det er noen privatrettslige forhold i de foreslåtte verneområdene, som vil kunne få betydning for vernet før verneområdene blir sendt på høring. Det inkluderer opplysninger som skogeieren(e) allerede har fått eller får utbetalt erstatninger i de foreslåtte verneområdene i henhold til skjønnsavgjørelser eller avtaler.

.....

▪ Øvrige kommentarer til områdene

.....

Skitnebufjellet, utvidelse, inkl. Niveliåsen

Det foreslåtte verneområdet grenser til høyeste regulerte vannstand (HRV) til reguleringsmagasinet Tinnsjøen som blir benyttet til kraftproduksjon tilhørende vannkraftverket Årlifoss. Skagerak Kraft AS er eier av kraftverket. HRV er i dag på 191,62 m.o.h. Allerede eksisterende vern, samt andre verneområder, grenser ned til HRV. Det foreslåtte verneforslag skaper ikke noe ytterlig hinder for eventuelt økning av HRV til Tinnsjø. Det er også mye infrastruktur inkludert bygninger, nettanlegg og veier som ligger nært vannkanten. NVE vurderer det som lite sannsynlig at HRV vil øke i fremtiden.

Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB) er regulert av Tinnsjøen. NVE ber statsforvalter inkludere ØTB i adresselisten. Det er viktig at statsforvalteren tar kontakt med ØTB. Dette er for at de skal kunne uttale seg om verneforslaget kommer i konflikt med drift av reguleringsmagasinet og om erstatninger gitt tidligere til grunneiere. NVE ber ØTB vurdere om de trenger bestemmelser som åpner for rydding i strandsonen til Tinnsjøen og adgang til dette området.

.....»

Uttalelser til oppstartsmelding for Skitnebufjellet og Kopslandåsen, sendt ut 26.4.22:

Bane NOR (brev datert 28.04.22) uttaler følgende:

«Områdene berører ikke jernbanens interesser og vi har derfor ingen merknader.»

Språkrådet (brev datert 02.05.22) uttaler følgende:

«Vi har ingen merknader til namneforslaget Skitnebuffjellet og Kopslandåsen naturreservat som namn på det utvida verneområdet. Namnet er dekkande for området, og skrivemåten er grei. Skitnebuffjellet er vedtatt skrivemåte, og skrivemåten Kopslandåsen er einaste godkjente skrivemåte i Sentralt stadnamnregister. Denne skrivemåten er i samsvar med uttalen /kå `pslannå:s `n/ som er registrert i heradsregisteret.»

Skagerak Kraft AS (e-post sendt 02.05.22) uttaler følgende:

«Viser til vedlagt høringsbrev. Det er ØTB, Øst-Telemarkens Brukseierforening, som er konsesjonær/regulant av Tinnsjøen, ikke Skagerak Kraft. Vi kan ikke se at de står på mottakerlista, og ber dere sende høringen til disse for uttalelse om vernegrensene mot Tinnsjøen.»

Grunneier Helge Nisi (e-post sendt 04.05.22) uttaler følgende:

«Som eier av g.nr. 125, b.nr 18 og 48 har jeg tilbudt en del arealer for verning. Innenfor grensene av 125/18 ligger hjemmeseteren Skitnebu og skogshusværet Tangen. Fra Tjågestulveien går det traktorvei fram til Skitnebu og forbi til Hova. Vår eiendom har til tider betalt en andel på 33,3 % i Tjågestulveien, siste andel var på 19%. Tjågestulveien går over eiendommene 127/2, 127/1 og 127/19 som alle berøres av tilbudt vern. Ved Tjågestul må det tas høyde for leggeplasser for tømmer og skikkelig snumulighet for tømmerbiler. Jeg ber om at våre rettigheter til bruk blir ivaretatt i samsvar med at vi har deltatt i opparbeidelsen av hele veien. Vår eiendom er 50% eiere av traktorveien fra Tjågestul til Skitnebu sammen med Rogndokken skog (12719) fram til vår grense i Krossddalen. Fra Krossddalen til endepunktet ved Hova er vi eneeiere. Langs hele veien må det avsettes tilstrekkelige arealer på begge sider for rydding og vedlikehold. Rundt setra på Skitnebu må det avsettes et større areal for henting av brensel og muligheter for rydding slik at hus og beiter ikke gror inne. Min onkel presiserte før han døde at vi måtte passe på våre gamle retter til bruk av Diplevelta for levering av tømmer som kommer ned fra våre områder på østsiden av Luseloft. Arealer tilhørende enten 127/2 eller 127/19 berøres av dette. Vi eier 7% i veien som går over Greveloset skog(127/2) til Damstul. Ut fra de papirene jeg har mottatt er det vanskelig å avgjøre om denne rettigheten blir berørt av fredningen. Derfor tas opplysningen med. Går vi så over til nordenden av det arealet vi har tilbudt, så finner vi skogshusværet Tangen ved Tinnsjø. Her ønsker vi tilstrekkelig med areal for henting av brensel. Rundt eiendommen Brendemo (125/48) ønskes det avsatt et areal på minst 20 da for rydding rundt jorder og hus. I østre kant av eiendommen går det traktorvei. Her må det avsettes tilstrekkelige arealer til rydding og vedlikehold.»

Grunneier Helge Nisi (e-post sendt 05.05.22) uttaler følgende:

«Jeg har sendt inn mine merknader i egen ekspedisjon, men kom til å se litt på det kartet jeg fikk tilsendt i dag. Der er det angitt at bekken fra Damdalen heter Diplebekken. I mine merknader angir jeg våre rettigheter til bruk av Diplevelta til velteplass for tømmer fra østsiden av Luseloft. På vestsiden av denne velteplassen ligger det ei myr, med ei lita tjønn, som heter Diplejtjønn noen hundre meter inn på Grevelos-eiendommen. Fra denne

myra/tjønna renner det en bekk, som heter Diplebekk. Vårt dele lengst mot øst ligger ved denne bekken. Håper dette er så nogenlunde greit forklart.»

Norges vassdrags- og energidirektorat (brev datert 16.05.22) uttaler følgende:

«Vi viser til varsel om oppstart av verneplan for frivillig vern av Skitnebuffjellet og Kopslandåsen naturreservat etter mottak av nye tilbudsarealer.

NVE har sett gjennom oppstartsmeldingen for det foreslåtte verneområdet med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m.

- *Så langt NVE kjenner til er det energiinteresser som berører det foreslåtte verneområdet. Det er to nettlinjler, et eid av Lede AS og et eid av Everket AS, som ligger nært foreslåtte vernegrense.*
- *NVE er positive til at Statnett SF og Lede AS er inkludert i mottakerlisten, men kan ikke se at Everket AS er det. For at selskapet skal ha mulighet til å uttale seg videre i prosessen ber vi om at Everket AS inkluderes i mottakerlisten.*
- *NVE gjør oppmerksom på at Everket AS (tidligere Notodden Energi Nett AS) har områdekonsesjon i det foreslåtte verneområdet. Vi oppfordrer nettselskapet til å uttale seg om verneforslaget kommer i konflikt med eksisterende eller fremtidige prosjekter. NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. Det er spesielt viktig at områdekonsesjonær og netteiere uttaler seg om aktuelle planer. NVE ber nettselskapene til å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.*

Skitnebuffjellet og Kopslandåsen naturreservat

Det foreslåtte verneområdet ligger nært et 145 kV regionalnett eid av Lede AS og et 11 kV distribusjonsnett eid av Everket AS. For å sikre rett til drift og vedlikehold av eksisterende nettanlegg, samt nødvendig bruk av motorkjøretøy, ber vi statsforvalter inkludere standardbestemmelsene for nettanlegg i verneforskriften. Vi ber nettselskapene å uttale seg dersom standardbestemmelsene ikke dekker deres behov.

NVE ber også nettselskapene å vurdere bestemmelsene under for oppgradering og fornyelse. Selv om disse er en del av standardbestemmelsene blir ikke de inkludert hvis nettanlegg ligger utenfor verneområdet med mindre nettselskapene uttaler om de har behov for disse:

- *§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:
o «Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.»*
- *§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:
o «Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.»*

Det foreslåtte verneområdet ligger ved Tinnsjøen som er regulert til vannkraftproduksjon. Reguleringsmagasinet blir benyttet av vannkraftverket Årlifoss som eies av Skagerak Kraft AS. Øst-Telemarkens Brukseierforening er regulant av Tinnsjøen. NVE ber statsforvalter ta kontakt med kraftverkseier og brukseierforening for å høre om de har innspill i forbindelse med vern. Allerede eksisterende vern grenser ned til høyeste regulerte vannstand (HRV). NVE vurderer det som lite sannsynlig at HRV vil øke i fremtiden.»

Landbruksdirektoratet (brev datert 18.05.22) uttaler følgende:

«Vi viser til deres brev av 26.4.2022 med melding om oppstart av verneplanprosess for Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat i Notodden kommune.

Som høringsinstans for forslag til opprettelse av nye naturreservat, ønsker vi å gi noen generelle innspill til verneprosessen.

Grundige områdebeskrivelser

Av høringsdokumentene må det tydelig framkomme om og i tilfelle hvordan det aktuelle området nyttes i landbruksammenheng. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i utkast til forskrift, ber vi om at det begrunnes i høringsdokumentene.

Typiske landbruksinteresser kan være (listen er ikke uttømmende):

o Skogsbilvei som er nødvendig for skogbruk på bakenforliggende arealer

o Traktorvei i forbindelse med jordbruk

o Støl/seterområde

o Beite

o Reindrift

Utforming av verneforskrift

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvalteren vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene.

Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrøer.

For alle tiltakene over må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Det bør gis generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Vi forutsetter at Statsforvalterens landbruks- og reindrifsfaglig kompetanse involveres i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i arbeidet.»

STATSFORVALTERENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjelder uttalelsen fra Landbruksdirektoratet, så vil vi bemerke at området som foreslås vernet ikke har støl/seterområder innenfor vernearealet, men skulle det være aktuelt med beitedyr her er det tatt høyde for det og de andre innspillene i verneforskriften, jf. § 4 bokstav f og g, § 6 bokstav a, 7 bokstav e og g.

Når det gjelder merknaden fra Forsvarsbygg, så vil vi kommentere at vi har tatt hensyn til unntak for militær operativ virksomhet og hensynet til militær luftoperativ virksomhet i § 6, første ledd og § 6, bokstav c.

I forhold til uttalelsen fra BirdLife Norge avdeling Telemark som ønsker kartlegging av fugl i områdene som inngår i oppstartsmeldingen av oktober 2021 vil vi bemerke at fugl ikke inngår som en fast del av kartleggingsoppdraget som konsulentfirmaene utfører (kartleggingen følger metodikken i håndbok 13 fra DN). Dette forklarer hvorfor det fremkommer lite eller ingen kunnskap om fugler i de biologiske kartleggingene som gjennomføres som del av verneprosessen. I en del tilfeller besitter Statsforvalteren selv kunnskap om fuglelivet i tilknytning til tilbudsområder, som da synliggjøres i høringen for det enkelte område. Dette kan i enkelte tilfeller innebære at områder med lokal verneverdi heves til en høyere verneverdi (gjerne regional). Statsforvalteren er i prinsippet enig med BirdLife avd. Telemark i at kartleggingen av fugl burde vært en fast del av kartleggingene. Fra 2021 kartlegges imidlertid alle områder etter den nye NiN-metodikken.

Når det gjelder kommentarene til Naturvernforbundet i Midt-Telemark (NVMT) så vil Statsforvalteren bemerke at arronderingen av det som foreslås vernet ikke er endelig bestemt. I den grad det er hogstflater og plantefelter innenfor verneforslaget, vil det i nesten alle tilfeller bli utelatt frem mot vernevedtak. Vernearealet vil dermed bli endret. Grunnen til det er todelt, grunneier vil for det første ikke få særlig uttelling for slike arealer i erstatningssammenheng, og slike arealer er lite egnet til vern på grunn av manglende biologiske verneverdier. Når det er sagt så er formålet med vern av skog fremtidsrettet, hvilket betyr at vernet må ses i hundreårs perspektiver. Det innebærer at også slike arealer på sikt vil utvikle en større diversitet av biologisk mangfold. Det kan i tillegg være aktuelt å restaurere områder gjennom aktiv skjøtsel for å få den utviklingen av området som er ønskelig. I noen tilfeller sitter Statsforvalteren på supplerende kunnskap utover det som kartlegger har rapportert. Det kan bety at kartleggerens forslag til verneverdig areal ikke alltid vil være det samme som foreslås vernet.

Når det gjelder uttalelsen fra NVE så ber de Statsforvalteren om å innlemme områdekonsesjonærer, netteiere, magasinregulanter, kraftselskaper og grunneiere på høringslisten. Statsforvalteren vil bemerke at dette langt på er gjort allerede ved oppstartsmeldingene. Vi gjør likevel en ny gjennomgang av dette ved høringen for å sikre oss at alle aktuelle parter blir involvert i verneprosessen.

som ønsker at grensene til verneområdet ut mot Tinnsjøen avsluttes ved 1 meter over høyeste regulerte vannstand, så vil Statsforvalteren kommentere at vi er åpne for forslaget og at vernegrensen justeres i henhold til dette. I kartet med forslag til vernegrenser følger grensen mot vannet høydekurve 192 m.o.h. HRV er på 191,62 m.o.h. Vernegrensen kan dermed måles inn på (avrundet) 193 m.o.h. når Jordskifteretten i Telemark skal gjennomføre dette etter vernevedtak.

NVE viser videre til at det er energiinteresser i tilknytning til det foreslåtte verneområdet. Det dreier seg om to nettlinjler, en 145 kV regionalnett linje eid av Lede AS og et 11 kV distribusjonsnett eid av Everket AS. NVE ber Statsforvalteren inkludere standardbestemmelsene for nettanlegg i verneforskriften. Det gjelder både i forhold til § 4 og § 7. Til det vil Statsforvalteren bemerke at avstanden fra foreslått vernegrense (sør i verneforslaget) til de nevnte kraftlinjene er 100-150 meter i terrenget. Det vil derfor etter vår vurdering ikke være grunnlag for å ta inn bestemmelser om unntak (§ 4) eller dispensasjon (§ 7) i tilknytning til kraftlinjene i forskriften for Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat.

Når det gjelder uttalelser fra grunneier Helge Nisi så er området ved Skitnebu, inkludert traktorvei fram til bygningene der) tatt ut av vernearealet. Traktorveiene videre kan vedlikeholder og er tatt inn i forskriften, jf. § 4 e. Tilsvarende er tilbudte arealer ved Brendemo tatt ut etter som det her er både hus og traktorvei. Statsforvalteren ser ikke grunnlag for at dette området skal vernes, og det er i følge våre kunnskaper om verneverdier ikke tap av slike i området som får større betydning for området som helhet. Ved Tangen (utløpet av Raa) nord i verneforslaget er også arealer i tilknytning til skogshusværet Lagt utenfor vernegrensa.

Videre saksbehandling

Verneforslaget med områdebeskrivelser, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift sendes på en felles sentral og lokal høring med **frist 23. desember 2022**. Formålet med høringa er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredningen.

Etter høring vil Statsforvalteren oppsummere høringa, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilrådning om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanens omfang

Namn	Kommune	Tal på grunneigarar	Eksisterande areal	Utviding av eksisterande areal	Totalareal	Verneverdi utviding
Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat	Notodden	10	1128 daa	10798 daa	11926 daa	(***) Nasjonal

6. Faktaark

LOKALITET:	Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat
KOMMUNE:	Notodden
FYLKE:	Vestfold og Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	11926 daa
HØYDE OVER HAVET:	m. o. h.
EIENDOM:	Gnr./bnr.: 125/2, 125/3, 125/4, 125/18, 125/48, 125/49, 127/1, 127/3, 127/4, 127/19, 128/1, 129/1

Under gjengis det som er kjent om biologiske registreringer i tilknytning til den foreslåtte utvidelsen av Skitnebufjellet naturreservat i Notodden kommune. Kunnskapsgrunnlaget er basert på to naturfaglige registreringer i området. I området *Koplandsåsen* og *Raua* ble det utført naturfaglige registreringer i forbindelse med kalkskogprosjektet i 2018. Vi gjør oppmerksom på at det kartlagte arealet omfatter et større areal enn hva som inngår i tilbudsarealet. I 2020 ble det i forbindelse med frivillig vern av skog utført naturfaglige registreringer i området *Tjågevatn*. Fagrapporten for dette området består av to kartlagte delområder, hvor kun det vestre delområdet som omfatter *kjerneområdene Nivelås* og *Nivelås nord* inngår i verneforslaget Skitnebufjellet og Kopslandåsen. Nedenfor gjengis det som er skrevet om disse to kjerneområdene. På eiendommene 128/1, 128/2 og 127/19 foreligger det ingen naturfaglige registreringer, men disse områdene er befart av kartlegger og innehar naturverdier som kvalifiserer til vern. Funn av rødlistede arter i dette området er tilgjengelig i Artskart. Arealet danner også et viktig sammenbindingsareal mellom Nivelås og det resterende foreslåtte verneområdet.

OMRÅDEBESKRIVELSE: *Nivelås* og *Nivelås nord* (Midteng 2021)

Lokalitetene ligger i nordøstvendte lisider sør for Tjågevatn og går sør til Nivelås og omfatter denne.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

Lokaliteten *Nivelås* består av gammel furuskog, utforming gammel lavereliggende furuskog. Vegetasjonstypene i området er lavfuruskog, røsslyng-dominert lyngskog samt bærlyngfuruskog. Flekker med urterik lågurtskog finnes. Tresjiktet er dominert av furu, mens einer finnes spredt i busksjiktet. Gran finnes helst i et undersjikt under furu, mens bjørk og osp finnes lokalt og sparsomt.

Området er dominert av gammel, fleraldret tidligere brannpåvirket naturskog i aldersfase hvor innslaget av elementer og strukturer viktig for det biologiske mangfoldet er godt utviklet. Mengde og variasjon av disse elementene som kelogadd, brannstubber, tettstammete foryngelser og liggende dødved varierer etter bonitet og fuktighet. Kontinuiteten i stående dødved (inkludert kelogadd) er god, selv om denne i all hovedsak består av småstammede dimensjoner. Kontinuiteten i, og mengden av liggende dødved, er lav. Plukkhogstene som i tidligere tider har blitt gjennomført i området har medført at antallet av gamle overstandere (trær eldre enn 300 år) i dag er lavt, med mulig unntak av smådimensjonerte (5-15 cm i brysthøydiameter) trær.

Lokaliteten *Niveliåsen nord* består av gammel furuskog, utforming gammel lavereliggende furuskog. Vegetasjonstypene i området er lavfuruskog og røsslyng-dominert lyngskog. Tresjiktet er dominert av furu, mens einer finnes spredt i busksjiktet.

Området er dominert av gammel, fleraldret tidligere brannpåvirket naturskog i aldersfase hvor innslaget av elementer og strukturer viktig for det biologiske mangfoldet er middels godt utviklet. Grunnet svak bonitet, er mengden av slike elementer begrenset, og består i all hovedsak av småstammet kelogadd og et fåtall brannstubber. Dimensjonen på trærne er nokså små, 5-25 cm i brysthøydiameter.

VERNEINTERESSER

Området *Niveliåsen* har rike forekomster av rødlistearter i flere artsgrupper, særlig lav. Rødlisteartene er særlig knyttet til de elementer og strukturer som er skapt av skogbrann og naturlig utvikling etter branner. Rødlistearter er knyttet til stående keloved (lav), fersk furuved i selvtynnede stavfuruskoger (insekter), brent furuved (lav), gamle trær (sopp/lav) og gamle søyleeiner (lav) og liggende dødved (sopp og lav). En rekke av disse er trua arter. Eksempler på arter som er funnet er tyrinål *Chaenothecopsis fennica* (NT), blanknål *Calicium denigratum* (NT), mørk brannstubbela *Carbonicola myrmecina* (VU), lys brannstubbela *Carbonicola anthracophila* (VU), *Caliciopsis calicioides* (EN), knuskkjukemøll *Scardia boletella* (EN), rotnål *Microcalicium ahlner* (NT) og furugnagbille *Calitys scabra* (VU).

Lokaliteten vurderes å være en svært viktig-A naturtypelokalitet da den domineres av lavereliggende gammel furunaturskog med en rekke rødlistede arter. I henhold til faktaark for gammel furuskog scorer lokaliteten høyt på areal, artsmangfold, habitatkvalitet og skogstruktur.

For området *Niveliåsen nord* beskriver kartlegger at området har et potensial for funn av rødlistearter i flere artsgrupper, særlig lav selv om slike ikke er funnet, men dette skyldes mest sannsynlig noe begrenset artsleting.

Lokaliteten vurderes å være en viktig-B naturtypelokalitet da den domineres av lavereliggende gammel furunaturskog. I henhold til faktaark for gammel furuskog scorer lokaliteten middels på areal, habitatkvalitet, påvirkning og skogstruktur. Den scorer lavt på (kjent) artsmangfold.

Når det gjelder mangler i skogvernet må også lokalitetene *Niveliåsen* og *Niveliåsen nord* trekkes inn i sammenhengen, arealer som ligger inne i området med navnet *Tjågevatn*. Tjågevann dekker inn flere viktige nasjonale og regionale mangler i skogvernet. Området gis høy mangeloppfyllelse for mangelnaturtyper (gammel furuskog) i Telemark. Det gis også høy mangeloppfyllelse for generelle mangler som lavlandsskog og biologisk gammel skog. Den totale mangeloppfyllelsen ved mangler i skogvernet er høy.

OMRÅDEBESKRIVELSE, Koplåndåsen og Raua

Koplåndåsen-Raua omfatter åspartiet fra Raua på delet mellom Tinn og Notodden kommuner i nord, videre sørover langs Tinnsjøen til åsen ender ved Kopsland i Gransherad.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

Koplandsåsen-Raua utgjør et stort furudominert gammelskogsareal på over 11 km² som huser flere verdifulle kjerneområder med blant annet brannpåvirket furunaturskog (inkludert lavlandsutforming), samt rik blandingsskog og kalkrik furuskog. Arealene utenfor kjerneområdene huser i stor grad eldre furudominert barskog, i skrentene også noe yngre løvdominert lågurtskog/blandingsskog med godt restaureringspotensial. Så og si hele arealet virker brannpåvirket, der en kan observere brannspor på gamle trær eller keloelementer i de fleste gammelskogsbestand av furu som har litt kontinuitet. Den rødlistede naturtypen kalk- og lågurtfuruskog (VU) dekker betydelige areal i skrentene mot Tinnsjøen i vest og mot Gransherad i sør.

Flere kjerneområder har stort innslag av gamle trær og en del død ved av furu, inkludert spredte keloelementer som gir kontinuitet, noe som er svært sjeldent over større areal i lavlandet. Flere naturskogsarter knyttet til gammel furuskog og som er sjeldne i lavlandet er påvist, men foreløpig få høyt rødlistede arter. Potensialet for slike regnes likevel som stort tatt i betraktning skogstrukturen, forekomsten av nøkkellementer på landskapsnivå og størrelsen på området. Potensialet styrkes ytterligere ved at det ligger i en nasjonal kjerneregion for gammel furuskog som strekker seg fra de soleksponerte liene rundt Tinnsjø i vest, til åstraktene rundt Kongsberg i øst.

Dødvedrik, brannpåvirket lavlandsfuru-naturskog finnes også sparsomt og spredt noen andre steder på Østlandet, men regionen Kongsberg-Follsjå-Tinnsjøen og midt-Buskerud (særlig sørøstre Sigdal) skiller seg i særklasse ut som de viktigste distriktene for skogtypen i Norge (kjerneregioner) og for Skandinavia som helhet.

Totalt vurderes Koplandsåsen-Raua derfor som nasjonalt viktig (5 poeng).

VERNEINTERESSER

Knyttet til gammel furuskog er det påvist flere naturskogsarter som lavene *Ramboldia elabens*, blanknål *Calicium denigratum* (NT), furuskjell *Cladonia parasitica* (NT), tyrinål *Chaenothecopsis fennica* (NT) og de brann-tilknyttede mørk brannstubbela *Carbonicola myrmecina* og lys brannstubbela *Carbonicola anthracophila* (begge VU). Av sopp er furustokkjuke *Phellinus pini*, hornskinn *Crustoderma corneum* (NT) og taigapiggskinn *Odonticium romellii* (NT) notert. Det er også dokumentert rike skorpelavsamfunn på gammel søyleeiner, et substrat som er karakteristisk for den branntilknyttede lavlandsfuruskogen i regionen. Her finnes flere einer med forekomster av smalhodenål *Chaenotheca hispidula* (VU), rosa tussela *Schismatomma pericleum* (VU) og taiganål *Chaenotheca laevigata* (VU).

Som følge av gode dødvedforekomster av furu, regnes potensialet for flere arter av vedboende sopp som spesielt stort, spesielt knyttet til dødvedrike skrenter i sør og vest. Dette underbygges av spredte innslag av kontinuitetselementer (keloelement) også i de lavereliggende delene av området, elementer som er svært sjeldne i sørboreal sone, og som kan danne grunnlag for virkelig sjeldne arter. Dette potensialet styrkes av at området er en del av et større landskap og kjerneregion for artsrike lavlandsfuruskoger. Det er også et potensial for markboende sopp i rikere lågurt- og kalkskogspartier, med disse ble ikke fanget opp i 2018 grunnet en dårlig sopphest. Også krevende, varmekjære og insekter knyttet til dødved kan med stor sannsynlighet finnes i området, men det er ikke undersøkt.

Koplandsåsen-Raua dekker samlet inn flere viktige skogvern-mangler. I tillegg til de generelle manglene lavlandsskog, biologisk gammel skog og høybonitetsskog, dekker

området flere mangelnaturtyper/ansvarstyper og storområde. Den totale mangeloppyllesen vurderes som høy, men flest mangler dekkes inn i lisdene mot sør og øst.

FORMÅL

Formålet med forskriften er å bevare et naturskogspreget område som representerer en bestemt type natur i form av kalk- og lågurtfuruskog og rik blandingsskog på høy bonitet i lavlandet. Videre er formålet å bevare et område som har særlig verdi for biologisk mangfold på grunn av forekomst av brannpåvirket gammel furuskog. I området finnes sjeldne og trua arter av insekter, karplanter, sopp og lav.

ANDRE INTERESSER

Ingen kjente.

TEKNISKE INNGREP

Det går flere traktorveier innenfor verneforslaget. Disse er vist i vernekartet og vedlikehold av veiene er omtalt i § 4 bokstav e. Ved Skitnebu ligger en seter med fire bygg. Det er tatt ut et areal av verneforslaget her, jf. vernekart. Det er i tillegg to hytter i området, Mikkelsgardhytta og Svenskehytta. Ved disse er det tilrettelagt for at det kan være en ryddesone på 2 dekar. Det kan også være behov for vedlikehold av bygningene. Dette er tatt inn i verneforskriftens § 4 k og l.

PLANSTATUS

Arealet ligger innenfor område satt av til LNFR (landbruks- natur- og friluftsområde) formål i kommuneplanens arealdel (2020-2030).

MERKNADER

Ingen merknader.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Tabellen viser skogbruksdata for tilbudsområdet.

Navn	Total-areal	Produktivt areal i daa				Annet areal i daa				Tilvekst	Volum
	daa	H	M	L	Sum	Myr	Annet	Vann	Imp.	m ³ /daa	m ³
Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat	12047	720	5407	4883	11009	354	498	12	192	0,33	228063

Skogdatene er levert av AT Skog. Det kan bli endringer på tallene fram mot vernevedtak.

LITTERATUR

Tjågevatn, Rein Midteng (2021):

http://lager.biofokus.no/omraadebeskrivelser/Frivilligvern2020_Tjaagevatn.pdf

Koplandåsen og Raua, Sigve Reiso (2018):

http://lager.biofokus.no/omraadebeskrivelser/Kalkskog2018_Koplandsaasen-Raua.pdf

Artsregistreringer: <https://artskart.artsdatabanken.no/>

7. Forslag til verneforskrift

Kommentarer til forskriftene

Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

Definisjon på større arrangement er om lag 30 deltakere. Er det flere deltakere må det søkes om dispensasjon, og da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7 bokstav e.

Merking og vedlikehold av eksisterende stier og veier.

Vedlikehold som rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stier og veier kan gjøres uten søknad. Vindfall som måtte bli liggende over stier kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller oppsyn. Dersom det viser seg å være stier en ikke har kjent til ved vernet, som ønskes ryddet, kan det etter søknad gis dispensasjon etter § 7 a til rydding og vedlikehold.

Motorferdsel.

Motorferdsel er forbudt etter § 5 bokstav a. Det er noen generelle unntak i § 6 og det kan gis dispensasjon etter søknad etter bestemmelsene i § 7. Tillatelse kan gis for flere år, vanligvis opp til fem år. I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte.

Bruk av sykkel, hest og ridning.

Frilufsloven åpner for sykling, ridning og annen bruk av hest på veier og stier i utmark. I høringsforslaget vil vi følge frilufslovens bestemmelser. Jf. bestemmelsen i § 5 bokstav b.

Brenning av bål.

Det er vanlig at det er åpnet for brenning av bål i store reservat (over 700-1000 daa). En må da benytte tørrkvist eller ved en har med seg, det er ikke tillatt å felle eller hogge opp døde trær.

Vedlegg: Forslag til vernebestemmelser for Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat

Forskrift om vern av Skitnebufjellet og Kopslandåsen naturreservat, Notodden kommune, Vestfold og Telemark

Fastsatt ved kongelig resolusjon 17. desember 2021 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et naturskogspreget område som representerer en bestemt type natur i form av kalk- og lågurtfuruskog og rik blandingsskog på høy bonitet i lavlandet. Videre er formålet å bevare et område som har særlig verdi for biologisk mangfold på grunn av forekomst av brannpåvirket gammel furuskog. I området finnes sjeldne og trua arter av insekter, karplanter, sopp og lav.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Notodden kommune: 125/1, 125/2, 125/3, 125/4, 125/18, 125/48, 125/49, 127/1, 127/3, 127/4, 127/19, 128/1, 129/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på 11926 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet 2023. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Notodden kommune, hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Vedlikehold og merking av eksisterende stier vist på vernekartet.
- e. Vedlikehold av traktorveier inntegnet på vernekartet, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.

- f. Beiting.
- g. Utsetting av saltsteiner.
- h. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt.
- i. Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- j. Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- k. *Vedlikehold av eksisterende bygninger avmerket på vernekartet, i henhold til tilstand som på vernetidspunktet.*
- l. *Vegetasjonsrydding og skjøtsel på inntil 2 dekar rundt Mikkelsgardhytta og Svenskehytta på gnr./bnr. 125/18 i Notodden kommune.*

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest utenom eksisterende stier er forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. *Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper og gamle ferdselsveier som ikke var kjent på vernetidspunktet.*
- b. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.
- d. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b.
- e. Hogst av etablerte plantefelt.
- f. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d.
- g. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- h. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- i. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav e og g og § 7 bokstav a, b, d og f.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 *Forvaltningsplan*

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 *Forvaltningsmyndighet*

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks.

Skrent med gammel brannpåvirket og grov lågurtfuruskog. Foto: Sigve Reiso